

A pályaválasztás túl komoly dolog ahhoz, hogy a szakmák képviselőire bizzuk a döntés befolyásolását.

Kétségtelen, hogy a szakmákról az azokat gyakorló szakemberek tudnak a legtöbbet. Ám a szakmaválasztáshoz önmagunkról kell a legtöbbet tudni.

Önmagunkat és a pályákat biztosan megismerhetjük, ám a kettő egyeztetésében legtöbbet egy pályaeorientációs szakember segíthet. De ki a pályaeorientációs szakember? Vigyázat! Ma sokan adnak pályaválasztási tanácsot, coachok, életvezetési szakértők stb. Miközben egy pékkel szemben követelmény, hogy műhelyében kifüggeszse a szakmai képzettségét igazoló oklevelet és engedélyt, aközben látott már valaki kifüggesztve valahol egy pályaeorientációs tanári oklevelet? Huzatunk-e fogat bőrgyógyással?

Ezt a kérdést most tegyük félre, bármilyen fontos is! Gondolkodjunk azon, hogy egy szakma művelője mit tud mondani pályaeorientációs segítségként. Mesélhet a szakmájáról, de csak messzebbre lát, mint a karikatúrán látható tájképfestő! Nekünk nem az ő szemléletére és látásmódjára van szükségünk!

(Ismeretlen eredetű kép)

Ezek szerint nincs is szükség a szakmák képviselőinek bevonására a pályaeorientációs folyamatban? Természetesen lehet. De vigyázzunk, ne essen szereptévesztésbe. **A szakmák képviselőivel szemben az alapvető elvárás az, hogy ne toborozni, ne csábítani akarjanak. Ismerjék fel, hogy nekik nem munkaerőutánpótlási feladatuk van.** Lássák be, hogy nekik olyan munkatársakra van szükségük, akik személyisége és szakmája kölcsönösen megfelel egymásnak. Ők beszélhetnek a

szakmáról, főleg ha túl látják a saját munkahelyük falán, kerítésén, de nem tudhatják, hogy akikhez beszélnek, milyen személyi tulajdonságokkal rendelkeznek. Azt viszont tudniuk kell, hogy a tanulók nem alkalmasak arra, hogy eldöntsék a következőket:

- Teljes szakmaképet kaptak-e a szakma képviselőitől?
- Az ő saját személyiségük illeszkedne-e a szakmához?

A szakmák, és szakmai szervezetek képviselői általában sikeres szakemberek. Igen ám, de ugyanazt a szakmát, ami mellett ők kiállnak, már igen sokan hagyták el. A tisztességes szakmaképviseleti eljárás, szakmabemutató az lenne, ha a sikerember mellé odaállhatna egy pályaelhagyó is, ugyanabból a szakmából! Bizony hasznos lenne tudni miért váltott?

(A kép a Speak Nyelviskolától származik)

Javasoljuk, alkosson véleményt az alábbi kérdésekben:

A kérdések	Inkább igaz	Inkám nem igaz
Az egyes szakmákban sikeres emberek véleményének nagy szerepet kell adni az iskolai pályaválasztási rendezvényeken.		
A sikeres embereknek csak akkor lehet szerepe az iskolai pályaválasztási munkában, ha ugyanabból a szakmából egy pályaelhagyó véleményét is megismerhetik a tanulók.		
A szakmai szervezetek a munkaerőutánpótlásban érdekeltek, ezért pályaeorientáció címen pályamarketinget is alkalmaznak. Ezt a szakemberek beszámolóí önkéntelenül is erősítik.		
A konkrét tantervi követelményekkel szemben a pályaeorientációval kapcsolatos elvárások nem konkrétak.		
Az iskolai pályaeorientációt segítő önkénteseknek nincs felelőssége a tanulókkal és szüleikkel szemben.		
A példák fontosak, de nem helyettesítik a módszeres és folyamatos pályaeorientációs munkát.		

Sikeresek, kitérők, újratervezők

A sikeres emberek nem kis része váltás után lett sikeres. Erre a legtöbb szülő a maga környezetében is láthat példát. De abból kiindulni, hogy a rossz kezdés a siker alapja, bizony nagy tévedés.

Csiffáry Gabriella később híressé lett emberek (írók, költők, színészek és tudósok, mérnökök) iskolai kudarcaival - olykor sikereivel - ismerteti meg az olvasót Magyarázom a bizonyítványom című könyvében. Életsorsuk példaértékű számunkra, mert, bár jelentős hátránnyal indultak útnak, akaraterejüknek, megszállottságuknak köszönhetően rendkívüli hírességekké váltak. A megszállottság lényege az volt, hogy a korai szülői döntés és pályaválasztás ellenére ragaszkodtak a személyiségüknek megfelelő pályára jutáshoz.

Medgyessy Ferenc a híres, Kossuth-díjas szobrász mondja magáról:

„Ennélfogva az orvosi pályát választottam, gondolván, ott majd kitudódik mitévő legyek. Az orvosi egyetemen azután évről évre láttam, hogy nem jó helyen járok. De mert elkezdtem, be is kellett végeznem. A szüleim is akarták.” (Csiffáry Gabriella: Magyarázom a bizonyítványom..."- Híres magyarok az iskolában. Corvina Kiadó Budapest, 2017.)

A szülői befolyás kérdésére még külön szakaszban visszatérünk, és korban még közelebbi példákat idézünk majd. Itt azért hivatkozunk Medgyessy Ferencre, hogy végig gondolhassuk, élete melyik szakaszában mit mondott volna a pályaválasztásról egy osztályfőnöki órán?

Javasoljuk az alábbiak megfontolását!

Téma	Inkább igaz	Inkább nem
A kialakulatlan érdeklődés hiányában tanult képzésszerzés során mindenképpen olyan ismereteket szerez a tanuló, amiket jól tud hasznosítani a későbbiekben.		
A szülői befolyásnak minden esetben a tanuló bizonytalanság az oka.		
Az iskolákban az előírt tananyag mennyisége nehezíti a pályorientációs tevékenység folytatását.		
Csak gazdaságilag reális pályákra szabad orientálni, de ennek ellenére a személyiségjegyek alapján kell döntenet.		
Az újra tervezéshez mindenképpen igénybe kell venni szakképzett pályatanácsadó munkáját.		